

กพยช./ร/๑.๕๙

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙

วันอังคารที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี
นายวิษณุ เครืองาม	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงการคลัง
นายพนิต ธีรเทพวณิช (ผู้แทน)	กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายโชติ เชื้อโชติ (ผู้แทน)	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
นางคณินิจ คชศิลา (ผู้แทน)	กรรมการ
๖. อัยการสูงสุด
นายเดชอุดม วีระวานิช (ผู้แทน)	กรรมการ
๗. เจ้ากรมพระธรรมนูญ
พลตรี พนมเทพ เวสารัชชานันท์ (ผู้แทน)	กรรมการ
๘. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
พลตำรวจตรี วัฒนพงษ์ ทรายแก้ว (ผู้แทน)	กรรมการ
๙. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
นายวรรณชัย บุญบำรุง (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
นายสรเสรีญ พลเจียก	กรรมการ
๑๑. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
นายวิทยา นิตธรรม (ผู้แทน)	กรรมการ

๑๒.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นายวินัย มณฑาพงษ์ (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๓.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางสาวนัยนา คงสาหร่าย (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๔.	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวิลาส (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๕.	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง นายไกรรัช เญยวิจิตร (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๖.	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายอริคม อินทุภูติ	กรรมการ
๑๗.	เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา หม่อมราชวงศ์ ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์ (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๘.	นายกสภาทนายความ นายสุวิทย์ เขยอุบล (ผู้แทน)	กรรมการ
๑๙.	ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม นายธวัชชัย ไทยเขียว	กรรมการ
๒๐.	ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ นายพัลลภ ศักดิ์โสภณกุล	กรรมการ
๒๑.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย นายเจียม เสาวภา	กรรมการ
๒๒.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารงานยุติธรรม ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม	กรรมการ
๒๓.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา ศาสตราจารย์พิเศษ พลตำรวจเอก ดร.ณ โสภณพันธุ์	กรรมการ
๒๔.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของรัฐ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ	กรรมการ กรรมการ
๒๕.	คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของเอกชน คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต รองศาสตราจารย์เชษฐ์ โทณะวนิก	
๒๖.	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายพลิชฐ์ อัครวัฒนาพร	เลขานุการ
๒๗.	รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	ผู้ช่วยเลขานุการ

/ผู้ไม่มาประชุม...

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๓. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
นายสมณ พรหมรส (ผู้ช่วยเลขานุการ)

ติตราชการ
ติตราชการ
ติตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายชาญณรงค์ ปราณีจิตต์
๒. พันตำรวจเอกหญิง ศรีสกุล เจริญศรี
๓. พันตำรวจเอก ดำรงค์พงษ์ เพ็ชรสุวรรณ
๔. นางสาวนันทรีศรี เทพดลไชย

๕. นายฉัตรวิชัย เสริมดำรงศักดิ์
๖. นายสุรกิจ เมืองแก้ว
๗. นายยอดบุตร ก้อนแก้ว
๘. นายมนินธ์ สุทธิวัฒนานิติ
๙. นางสาวกวิณวดี ศุภพงษ์เทวาสกุล
๑๐. นางสาวกนิษฐกา สายแก้ว

๑๑. นายชาติรี จันทรเพ็ญ
๑๒. นายดนุพล ชื่นอารมณ
๑๓. นางสาวดวงหทัย แนวพนิช
๑๔. นายสายชล ยี่งรอด
๑๕. นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม
๑๖. นางสาวอรรพรรณ ปานคง
๑๗. นางสาวปริญญช จรุงจิต
๑๘. นางสาวสุภัทรา ปากาสีธิ์ วัชรตม์สิกขิตต
๑๙. นางสาวปริญญช สันติวงษ์
๒๐. นางสาวมยุรา สุขทรัพย์
๒๑. นางสาวปณยา ท่าทราย
๒๒. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง
๒๓. นางสาววิธร ฐานัสสกุล
๒๔. นางสาวเมทิตา อังศุเมธ

สำนักงานศาลยุติธรรม
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงยุติธรรม
บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด
บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)
ได้ขอให้ที่ประชุมฯ พิจารณารับรองรายงาน การประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวให้คณะกรรมการฯ และได้รับการ
ประสานจากสำนักงาน ก.พ. ให้เพิ่มเติมข้อความว่า “ตามที่มีงบประมาณรองรับ” ในบรรทัดสุดท้ายในหน้า ๑๕
ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงตามข้อสังเกตของกรรมการแล้ว

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน
ยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘
เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาใน
ประเด็นสำคัญ และดำเนินการตามมติที่ประชุม โดยสรุปผลการดำเนินงานดังนี้

๑. การพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ของ กพยช. ที่เสนอขอแก้ไข
กับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการด้านกฎหมายที่อยู่ในปัจจุบัน สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่าย
เลขานุการฯ ได้จัดประชุมย่อยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ โดยผลการประชุม
จะนำเสนอรายละเอียดต่อที่ประชุม กพยช. ในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๕

๒. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอดัชนีชี้วัดการเข้าถึงความยุติธรรมของประเทศไทย
(Thailand Justice Index) และยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑
ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการ
ปฏิรูปประเทศ ตามมติที่ประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๓. การสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ.
เป็นกฎหมายสำหรับระงับข้อพิพาททางอาญา ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานผลการพิจารณาของ กพยช. ที่มีมติ
เห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. เป็นกฎหมายสำหรับการระงับ
ข้อพิพาทในทางอาญา ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว

๔. ความคืบหน้าร่างกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คณะอนุกรรมการ
ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการ
ของแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้ง ๒ ส่วนแล้ว รายละเอียดจะนำเสนอต่อ
ที่ประชุม กพยช. ในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑

๕. การขอความเห็นชอบแผนงานในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานใน
กระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอ
เรื่องดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว

๖. การเสนอรายงานประจำปี กพยช. สำนักงานกิจการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘

๗. การประสานขอความร่วมมือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้ส่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีมาให้ กพยช. พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ฝ่ายเลขานุการฯ ได้หารือกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีถึงแนวทางปฏิบัติในเบื้องต้น และมีหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

๘. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมการอุทธรณ์ฎีกา) คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ได้พิจารณาเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว รายละเอียดจะนำเสนอในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๒

มติที่ประชุม รับทราบ โดยมีข้อสังเกตในเรื่องผลการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการ ข้อ ๗ การขอความร่วมมือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี มาให้ กพยช. พิจารณาเสนอความเห็นก่อนนั้น ในเบื้องต้น ได้กำหนดกรอบให้ส่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด มาให้ กพยช. พิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ – ปัจจุบัน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมฯ ทราบถึงการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๙ คณะ ซึ่งได้มีการจัดประชุมไปแล้วระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ – ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชน

- ที่ประชุมฯ รับทราบความคืบหน้าโครงการสำคัญของหน่วยงานต่างๆ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชนตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ และเห็นชอบแผนงาน/โครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ ของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ และนโยบายเร่งด่วนในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

- การกำหนดรูปแบบและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ควรเน้นการบูรณาการการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการควรรยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area based) โดยกำหนดรูปแบบและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ในส่วนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาจใช้กลไกระดับจังหวัดที่มีอยู่แล้ว เช่น คณะกรรมการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยจังหวัด เป็นกลไกหลักในการดำเนินการในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ เห็นควรมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมต่อไป

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

- ที่ประชุมฯ เห็นชอบแนวทางและกรอบการดำเนินงานในการตรวจสอบติดตาม การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ไปดำเนินการรวบรวมสภาพปัญหาข้อขัดข้องด้านการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน เพื่อกำหนดระบบการติดตามประเมินผลการบังคับใช้และแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

- มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำข้อสังเกตจากที่ประชุมเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. และนำข้อสรุปเสนอต่อที่ประชุม กพยช. ซึ่งรายละเอียดจะรายงานต่อที่ประชุมในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๔

- การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน ที่ประชุมมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับแนวทางการดำเนินงานของประเทศไทย แล้วนำมาพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

๓. คณะอนุกรรมการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม

ที่ประชุมฯ พิจารณาปรับปรุงแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามข้อสังเกตที่ประชุมและได้ศึกษา วิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับขอบเขตการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชุมชนแล้ว และได้เสนอแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้เห็นพ้องร่วมกันว่า การเสนอแนวทางและโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ อาจยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ต่อการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จึงสมควรที่จะได้พิจารณาทบทวนเนื้อหาของแต่ละส่วนเพื่อเป็นแนวทางแก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่างไปในแนวทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการฯ ได้เห็นชอบแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป และส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน

๔. คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรและสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรม

- องค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมและกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกรักความยุติธรรม ที่ประชุมเห็นชอบที่จะบรรจุองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ๒ กลุ่มวิชา คือ ความรู้พื้นฐานทางกระบวนการยุติธรรม, ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน และคุณธรรมและธรรมาภิบาล โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เพื่อขอความเห็นในการบรรจุสองหัวข้อวิชาลงในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และจัดทำเป็นข้อเสนอต่อ กพยช.

- แนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถ คุณธรรม จิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ ที่ประชุมมีมติ ๑) เห็นควรให้มีการศึกษาความต้องการร่วมของการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (Common Needs) เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรในการจัดฝึกอบรม ๒) เห็นชอบให้หน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกอบรม พิจารณาปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการทุกหลักสูตรให้ดีขึ้น และขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมถึงบุคลากรระดับกลางและระดับต้นให้มากขึ้น ๓) เห็นชอบให้มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แท้จริง เพื่อกำหนดเป็นค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (Core Value) และเสนอที่ประชุมในครั้งต่อไป และ ๔) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานสำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับแนวทางการวัดผลโดยใช้แบบทดสอบจริยธรรม (Morality Test)

๕. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนและบูรณาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

- ที่ประชุมฯ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการประสานและรวบรวมประเด็นปัญหากระบวนการยุติธรรมเพิ่มเติมจากคณะอนุกรรมการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรวบรวมแผนการดำเนินงานแก้ปัญหาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อจะจัดทำเป็นแผนให้เป็นรูปธรรมต่อไป เสนอความคืบหน้าของคณะอนุกรรมการแต่ละชุด ว่ามีโครงการหรือกิจกรรมใดเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรม

- ที่ประชุมฯ มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อแสวงหาข้อสรุปและกำหนดความชัดเจนในการปฏิบัติงานร่วมกัน และรายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบก่อนนำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีมีมติต่อไป

๖. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

- ความคืบหน้าในการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมผ่าน DXC ที่ประชุมมีมติ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษา ระบบ DXC ว่ามี Service หรือข้อมูลอะไรที่สามารถเอื้ออำนวยตามพรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งขอให้หน่วยงานที่ให้ข้อมูล ติดตามตรวจสอบหรือหามาตรการที่ทำให้ข้อมูลครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อมูลที่ต้องเกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตต่างๆ เพื่อให้ระบบ DXC มีประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับภาครัฐ

- เรื่องการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐของกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมการปกครองได้นำเสนอต่อที่ประชุมในเรื่องการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐว่า สืบเนื่องมาจากท่านนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อทำระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ระบบนี้มีชื่อว่า LinkGate Center มีลักษณะใกล้เคียงกับระบบ DXC และได้เริ่มดำเนินการมาระยะพอสมควรแล้ว และเห็นว่าถ้านำสองระบบนี้มาเชื่อมโยงด้วยกันและสามารถนำมาแชร์ข้อมูลกันได้ ก็จะเกิดประโยชน์มาก จึงเกิดเป็นแนวคิดดังกล่าวขึ้น ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการ และยินดีในการให้ความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลทั้ง ๒ ระบบ

๗. คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

- ที่ประชุมฯ มอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมรับเป็นเจ้าภาพในการหารือร่วมกับกรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติและสำนักงานอัยการสูงสุด ในการขอใช้พื้นที่ชั่วคราวในพื้นที่ศาล ในกรณีที่มีการเปิดทำการศาลชุมชนแพในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ เช่นเดียวกับกรณีที่จะเปิดศาลจังหวัดเชียงคำ ซึ่งจะเปิดในเดือนเมษายน ๒๕๖๐ และจะนำข้อสรุปเสนอต่อ กพยช. ในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๖

๘. คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

- แนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ เพื่อสนับสนุนข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับงานยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. มาตรการเสริมประสิทธิภาพในการใช้กฎหมายตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข

๒. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข ที่ประชุมมีมติมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษารายละเอียดข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บจากแต่ละหน่วยงานว่า ต้องการข้อมูลประเภทใดเพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบกระบวนการพูดคุย และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งรายละเอียดการจัดส่งข้อมูล และวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการฯ โดยให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่น่าเชื่อถือด้วย

๙. คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย

- ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการของร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา) แต่มีข้อสังเกตในบางประเด็น ได้แก่ การปรับปรุงระบบ รับผิดชอบของศาล กำหนดกลไกในการพิจารณาถ้อยแถลงคดี การใช้ดุลยพินิจในการรับวินิจฉัยของศาล การลงลายมือชื่อของอัยการสูงสุดในเหตุอันควรที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย และข้อความบางถ้อยคำในร่างฯ มาตรา ๒๑๘ โดยรายละเอียดจะนำเสนอในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๒

- การกำหนดกรอบของกฎหมายสำหรับดำเนินการสร้างการรับรู้ ประกอบด้วย กรอบที่ ๑ กฎหมายใหม่ที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่และที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม กรอบที่ ๒ กฎหมายที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของประชาชน และ กรอบที่ ๓ กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรทราบ และนำเสนอการกำหนดแบบแผนและวิธีการเพื่อสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย เฉพาะกรอบที่ ๑ กฎหมายใหม่ที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่และที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งหากได้แบบแผนและวิธีการที่มีความชัดเจนแล้ว จะสามารถประยุกต์วิธีการให้เหมาะสมกับ กรอบที่ ๒ และ กรอบที่ ๓ ต่อไป ซึ่งที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับหลักการไปปรับปรุงตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการฯ

/ ที่ประชุมฯ ...

● ที่ประชุมฯ เห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอของสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติที่ ประสงค์จะให้ปฏิรูปการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม ซึ่งอนุกรรมการฯ เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการ ตามข้อเสนอดังกล่าว อย่างไรก็ตาม อนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตในหลายประเด็น อาทิ ระบบศาลคู่ของประเทศไทย ความแตกต่างของระบบการพิจารณาคดีแบบกล่าวหาในศาลยุติธรรมและระบบการพิจารณาคดีแบบ ไต่สวนในศาลปกครอง เหตุผล ความจำเป็น ข้อดีข้อเสีย และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับในการจัดตั้งศาล ชำนาญพิเศษ การบริหารจัดการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งและการพัฒนาองค์ความรู้ผู้พิพากษา และการนิยามถ้อยคำ ว่า One Stop Service ให้มีความชัดเจนว่าครอบคลุมถึงกระบวนการพิจารณาคดีในส่วนใด จึงมอบหมายให้ ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นข้อสังเกตข้างต้น และเห็นควรเชิญผู้แทนจากทั้งศาลปกครองและ ศาลยุติธรรมเข้าหารือในประเด็นดังกล่าวเพื่อให้เน้นประเด็นต่างๆ รอบด้าน พร้อมทั้งเห็นควรรายงานประเด็น การพิจารณาดังกล่าวให้ กพยช. ทราบต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. เนื่องจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแต่ละหน่วยงานมีการให้ความรู้ทาง กฎหมายตามบทบาทภารกิจของตนเอง แต่ไม่มีการบูรณาการความรู้ในภาพรวม คณะอนุกรรมการกำหนด นโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย (คณะอนุกรรมการชุดที่ ๙) จึงมีความสำคัญและควรมีหน้าที่ ในการบูรณาการการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางด้านเนื้อหาและงบประมาณ

๒. การใกล้ชิดข้อพิพาทนั้น ขอให้มีการเร่งรัดการดำเนินการ เพื่อให้มีผลในทาง ปฏิบัติโดยเร็ว อันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาของศาลได้

มติที่ประชุม

รับทราบ

๓.๓ สรุปผลการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้านการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมฯ ทราบว่า ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ ได้เห็นชอบกำหนดกรอบนโยบายเร่งด่วน ๖ ประเด็น ตามแผนแม่บทการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ และให้มีการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการด้านการปฏิรูป กฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม และให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยคณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งมี นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็น รองประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม (เจ้าภาพหลัก) เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม ได้มี มติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบแผนงาน/โครงการ ตามงบประมาณบูรณาการด้านการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามที่สำนักงานกิจการยุติธรรมเสนอ ประกอบด้วยจำนวน ๑๖ หน่วยงาน ๓๕ โครงการ รวมวงเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๒,๖๖๙,๖๗๘,๗๓๘ บาท (สองพันหกร้อยหกสิบเก้าล้านหกแสนเจ็ดหมื่นแปดพัน เจ็ดร้อยสามสิบแปดบาทถ้วน) จำแนกรายด้าน ดังนี้

๑. ด้านการให้บริการประชาชน จำนวน ๒,๐๖๒,๖๓๙,๕๓๘ บาท (สองพันหกสิบล้าน หกแสนสามหมื่นเก้าพันห้าร้อยสามสิบแปดบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๒๖

๒. ด้านการพัฒนา ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม จำนวน ๑๓๙,๕๘๕,๘๐๐ บาท (หนึ่งร้อยสามสิบล้านเก้าพันห้าแสนแปดหมื่นห้าพันแปดร้อยบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๓

๓. ด้านส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก จำนวน ๔๖๗,๔๕๓,๔๐๐ บาท (สี่ร้อยหกสิบล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นสามพันสี่ร้อยบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๑

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบงบประมาณบูรณาการด้านการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ในกรอบวงเงินงบประมาณจำนวน ๑,๐๘๗,๐๓๘,๓๐๐ ล้านบาท (หนึ่งพันแปดสิบล้านเจ็ดแสนสามหมื่นแปดพันสามร้อยบาทถ้วน) โดยแบ่งเป็น

๑. ด้านการให้บริการประชาชน จำนวน จำนวน ๘๓๗,๑๐๗,๗๐๐ บาท (แปดร้อยสามสิบล้านเจ็ดแสนเจ็ดพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๗๗

๒. ด้านการพัฒนา ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ๗๒,๐๓๓,๐๐๐ บาท (เจ็ดสิบล้านสองแสนสามหมื่นบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๖.๖

๓. ด้านส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก จำนวน ๑๗๗,๘๙๗,๖๐๐ บาท (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบล้านแปดแสนเก้าหมื่นเจ็ดพันหกร้อยบาทถ้วน) คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. รองประธานกรรมการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า รัฐบาลมีนโยบายในการจัดทำยุทธศาสตร์ในการใช้งบประมาณอย่างบูรณาการขึ้น ซึ่งแผนงบประมาณจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคง ซึ่งในส่วนที่ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอจะอยู่ในงบประมาณบูรณาการในกลุ่มปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยจะผลักดันให้ กพยช. มีบทบาทในการตรวจสอบการใช้งบประมาณและจัดสรรงบประมาณกลุ่มกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ กพยช. ยังมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม โดยเสนอความเห็นไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติดำเนินการต่อไป

๒. ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม มีข้อสังเกตว่า ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาบทบาทงานด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหากสามารถแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมกว่าร้อยละ ๘๐ ที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานของฝ่ายบริหารได้ ก็จะสามารถลดการใช้งบประมาณและจัดสรรงบประมาณด้านกระบวนการยุติธรรมได้อย่างลงตัว จึงขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเร่งรัดการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

รับทราบ

๓.๔ ข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมฯ ว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๔๒๔ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี แจ้งคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยนายกรัฐมนตรีได้มีข้อเสนอการด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ในการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหรือร่างกฎหมายขึ้นใหม่ ให้โครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วยมาตรการในเชิงป้องกัน เชิงป้องปราม และบทลงโทษ ทั้งนี้ ให้เร่งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒. ให้กระทรวงยุติธรรมประสานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรมพิจารณาดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ที่ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาให้การดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรมมีความเชื่อมโยงกัน โดยมีเป้าหมายในการพิจารณาคดีที่รวดเร็ว เป็นธรรมและเท่าเทียมกัน รวมทั้งให้จัดทำข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปตำรวจ ทั้งนี้ ให้พิจารณาดำเนินการให้การพิจารณาคดีสิ้นสุดโดยไม่ต้องนำเข้ามาพิจารณาในส่วนกลาง เพื่อให้เป็นการลดภาระการพิจารณาและลดความแออัดของสถานที่คุมขังในส่วนกลาง

๓. ให้กระทรวงยุติธรรมประสานหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมเร่งรัดพิจารณาคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติและมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ให้ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีต่างๆ ให้แยกเป็นคดีที่จับกุมได้ก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และหลังวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ โดยให้เร่งดำเนินคดีที่จับกุมได้ก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ก่อน

๔. ให้พิจารณาแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายที่รองรับกรณีการเปิดจุดผ่อนปรนพิเศษตามแนวเขตชายแดน เพื่อเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมการลงทุน การค้าระหว่างประเทศ การคมนาคมขนส่ง และการท่องเที่ยว

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปการดำเนินงานได้ ดังนี้

๑. ตามข้อสั่งการข้อ ๑ ด้านการพิจารณากฎหมายหรือร่างกฎหมายขึ้นใหม่ สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้เร่งรัดการจัดทำแบบประเมินผลกระทบทางกฎหมาย หรือ RIA (Regulatory Impact Assessment) ภายใต้โครงการวิจัยการนำเครื่องมือการวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมายมาใช้ในประเทศไทย เพื่อเป็นการต่อยอดการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านกฎหมาย และการนำเครื่องมือการวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมายมาใช้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงระบบกฎหมายเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศได้ ซึ่งหากดำเนินงานแล้วเสร็จ จะได้นำเสนอต่อ กพยช. ต่อไป

๒. ตามข้อสั่งการข้อ ๒ ให้จัดทำข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปตำรวจ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้นำเสนอข้อพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิรูปองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดต่อ คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๓ คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านระบบราชการ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน และที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการเบื้องต้นแล้ว

๓. ตามข้อสั่งการข้อ ๓ และ ๔ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องบูรณาการกับหลากหลายหน่วยงาน สำนักงานกิจการยุติธรรมได้ร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูล โดยจะนำเสนอผลการหารือในแต่ละประเด็นต่อคณะกรรมการชุดที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอ กพยช. ต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ข้อสั่งการข้อ ๓ ที่ให้กระทรวงยุติธรรมประสานหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมเร่งรัดการพิจารณาคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙ ควรพิจารณาด้วยว่า มีวิธีอื่นใดหรือไม่ที่จะให้คดีสิ้นสุดโดยเร็ว เช่น การนำคดีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย แทนที่จะนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพียงอย่างเดียว

มติที่ประชุม

รับทราบ

๓.๕ ประเด็นการหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานร่วมกัน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า การประชุมหารือเพื่อพิจารณาแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ ณ กระทรวงยุติธรรม เพื่อหารือการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกระทรวงยุติธรรมและศาลยุติธรรม โดยมีประเด็นปัญหาในเรื่องการแก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ไขข้อขัดข้องในการดำเนินงานดังกล่าว โดยมีประเด็นการหารือร่วมกัน ๑๐ ประเด็น ดังนี้

๑. การย้ายผู้ต้องขังไปคุมขังนอกเขตอำนาจศาล
๒. การสอบคำให้การและสืบพยานจำเลยที่เรือนจำ
๓. การกำหนดสถานที่ควบคุมกรณีจำคุกนอกเรือนจำตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๒ (๑) และกรณีทุเลาการจำคุก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๖
๔. การเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๖
๕. การใช้หนังสือรับรองของกองทุนยุติธรรมในการปล่อยชั่วคราว
๖. การใช้เครื่องอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราว
๗. การให้เงินรางวัลในการติดตามผู้หลบหนีในชั้นศาล
๘. การส่งจ่ายค่าตอบแทนแก่จำเลย ซึ่งเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๙. การส่งสืบเสาะที่จะเพิ่มขึ้นตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖
๑๐. ความร่วมมือระหว่างผู้พิพากษาสมทบกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีการประชุมร่วมกันในประเด็นดังกล่าวแล้ว โดยเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาหาข้อยุติร่วมกันในเบื้องต้น และมีแนวความคิดที่จะเสนอให้ กพยช. พิจารณาให้ความเห็นและเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ในขั้นนี้จึงแจ้งให้ กพยช. ทราบผลการดำเนินงานในเบื้องต้นก่อน

/ ประเด็นอภิปราย ...

ประเด็นอภิปราย

๑. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตว่ากรณีนี้อาจจะต้องมีการเสนอกฎหมาย คือ ขอรื้อในประเด็นที่ ๑) เรื่องเกี่ยวกับการย้ายผู้ต้องขังไปคุมขังนอกเขตศาล ในกรณีนี้ กรมราชทัณฑ์อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงระเบียบเพื่อไม่ให้เรือนจำผูกกับเขตอำนาจศาลหรือเขตจังหวัด ๒) การสอบคำให้การและสืบพยานตัวจำเลยที่เรือนจำ โดยใช้ Video Conference ในกรณีที่มีความเสี่ยงในการนำตัวผู้ต้องขังไปศาล ซึ่งจะเกิดปัญหาเรื่องการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย ๓) การให้เงินรางวัลในการติดตามผู้หลบหนีในชั้นศาล และ ๔) การส่งจ่ายค่าตอบแทนเพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่จำเลยในคดีอาญา อาจมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย

๒. เรื่องการให้เงินรางวัลในการติดตามผู้หลบหนีในชั้นศาล ควรพิจารณาว่ามีความจำเป็นหรือไม่ เพราะอาจต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นภาระของรัฐในการจัดสรรงบประมาณ

มติที่ประชุม รับทราบ โดยมีข้อสังเกตเรื่องข้อหารื้อในเรื่องเกี่ยวกับการย้ายผู้ต้องขังไปคุมขังนอกเขตศาล, การสอบคำให้การและสืบพยานตัวจำเลยที่เรือนจำ, การให้เงินรางวัลในการติดตามผู้หลบหนีสัญญาประกันในชั้นศาล และการส่งจ่ายค่าตอบแทนเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่จำเลยในคดีอาญา อาจมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงยุติธรรมจะหารือในประเด็นดังกล่าวเพื่อดำเนินการเสนอต่อ กพยช. ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไล่เกลี้ยข้อพิพาท

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมฯ ทราบว่า ในคราวการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไล่เกลี้ยข้อพิพาท ซึ่งเสนอโดยคณะอนุกรรมการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม (คณะอนุกรรมการชุดที่ ๓) โดย กพยช. มีมติที่ประชุม ดังนี้

๑. การไล่เกลี้ยข้อพิพาทในทางอาญา เห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. เป็นกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทในทางอาญา และให้ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอเรื่องดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในการเสนอกฎหมายต่อไป

๒. การไล่เกลี้ยข้อพิพาทในทางแพ่ง เห็นชอบแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไล่เกลี้ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไล่เกลี้ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาเพิ่มเติมเกี่ยวกับส่วนที่ ๒ การไล่เกลี้ยข้อพิพาทในชุมชน โดยให้รับข้อสังเกตของ กพยช. ไปพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่าจะมีความเกี่ยวข้องหรือจำเป็นที่จะต้องรวมเข้ากับร่างกฎหมายการไล่เกลี้ยข้อพิพาททางแพ่งหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการชุดที่ ๓ ได้จัดให้มีการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับขอบเขตการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชุมชน และฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามข้อสังเกตที่ประชุมและได้ศึกษาวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับขอบเขตการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชุมชนแล้ว และได้เสนอแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้เห็นพ้องร่วมกันว่า การเสนอแนวทางและโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ อาจยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ต่อการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จึงสมควรที่จะได้พิจารณาทบทวนเนื้อหาของแต่ละส่วนเพื่อเป็นแนวทางแก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างไปในแนวทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดที่ ๓ ได้เห็นชอบแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป และส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นการทั่วไป

๑. กำหนดนิยามในถ้อยคำที่มีความพิเศษ

๒. ความตกลงเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๒.๑ สาธารณะของความตกลง

๒.๒ ผลของความตกลง

๓. กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๓.๑ การเริ่มต้นกระบวนการไกล่เกลี่ย

๓.๒ จำนวนผู้ไกล่เกลี่ย

๓.๓ การตั้ง การคัดค้านและการถอนตัวของผู้ไกล่เกลี่ย

๓.๔ การดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ย

๓.๕ การสิ้นสุดลงของกระบวนการไกล่เกลี่ย

๓.๕.๑ เหตุที่ทำให้กระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

๓.๕.๒ ผลแห่งการสิ้นสุดกระบวนการไกล่เกลี่ย

๔. ผู้ไกล่เกลี่ยและการปฏิบัติหน้าที่

๔.๑ คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ย

๔.๒ การฝึกอบรม

๔.๓ การปฏิบัติหน้าที่

๔.๔ การรักษาความลับ

๔.๕ เอกสิทธิ์ความคุ้มกันของผู้ไกล่เกลี่ย

๕. ค่าตอบแทนผู้ไกล่เกลี่ย

ส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน

๑. กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย อาจจัดให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ

๒. จำนวนผู้ไกล่เกลี่ย การตั้ง การคัดค้าน และการถอนตัวของผู้ไกล่เกลี่ยให้เป็นไปตามที่หน่วยงานนั้นกำหนด

๓. ข้อตกลงที่ได้จากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน นอกจากจะดำเนินการได้เช่นเดียวกับความตกลงในการระงับข้อพิพาทในส่วนที่ ๑ แล้ว คู่พิพาทยังอาจดำเนินการเพิ่มเติมได้ ดังนี้

๓.๑ คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการและให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกคำบังคับให้ตามข้อตกลง

๓.๒ คู่พิพาทร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจด้วยตนเองเพื่อให้ออกคำบังคับตามข้อตกลง

๓.๓ คู่พิพาทอาจตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเป็นอนุญาโตตุลาการและหากอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งเห็นว่า ข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายให้อนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดไปตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการ

๔. ในคดีอาญาอันยอมความได้ และคดีสหโทษที่รัฐไม่ใช่ผู้เสียหาย ให้สามารถระงับได้ด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน และเมื่อได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้จากการไกล่เกลี่ยแล้ว ให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการฯ ได้สอบถามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. โดยผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งต่อที่ประชุมว่าได้มีหนังสือขอความเห็นไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่มีข้อเสนอเพิ่มเติม ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อเสนอให้เชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเข้าร่วมการประชุมคณะอนุกรรมการด้วย ทั้งนี้ หาก กพยช. พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นประการใด สามารถเสนอความเห็นดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้โดยตรง

๓. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมมีข้อสังเกตในส่วนของการไกล่เกลี่ยภาคประชาชนว่า ยังไม่มีกฎหมายให้อำนาจในเรื่องดังกล่าวชัดเจน อย่างไรก็ตาม ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติบริหารยุติธรรมชุมชน พ.ศ. เพื่อให้ครอบคลุมถึงการไกล่เกลี่ยของภาคประชาชนด้วยแล้ว

มติที่ประชุม เห็นชอบแนวทางการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ส่วนที่ ๑ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ใช้เป็นการทั่วไป และส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน และให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งมติ กพยช. ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณายกร่าง และแจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๒ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติม

หลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา) โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนที่จะเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ ได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย (คณะอนุกรรมการชุดที่ ๙) ไปพิจารณาความเหมาะสมของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา) ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดที่ ๙ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาในประเด็นดังกล่าวไปแล้วจำนวน ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ และ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว แต่ได้มีข้อสังเกตใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ปัญหาหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นคือ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในคำพิพากษา ดังนั้น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการอุทธรณ์ฎีกาจากระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต จึงเป็นเพียงการแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในบางมาตรานั้น อาจไม่เป็นทางแก้ไขที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนและเรียกความเชื่อมั่นในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในเชิงโครงสร้างของการพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาทั้งระบบ จึงต้องพิจารณาเหตุผลความจำเป็นอย่างรอบคอบในทุกด้าน

๒. ระบบการขออุทธรณ์ฎีกาตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับใหม่ให้น้ำหนักกับการกรองคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาเป็นหลัก การระบุถ้อยคำว่าศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาได้เมื่อเห็นว่าเป็น “ปัญหาสำคัญ” ย่อมทำให้เกิดกระบวนการคัดกรองคดีที่ต้องมีผู้ทำหน้าที่คัดกรองคดีจะขึ้นไปสู่การพิจารณาของศาลฎีกา อันทำให้คดีล่าช้ายิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มภาระแก่องค์กรของศาลฎีกาหรือประธานศาลอุทธรณ์ อีกทั้งถ้อยคำในการต้องคัดกรองกำหนดไว้อย่างกว้าง จึงอาจส่งผลให้คดีกลับมาสู่ศาลฎีกามากขึ้นเท่าเดิม ศาลจึงควรกำหนดกลไกในการพิจารณากลับกรองคดีที่จะต้องผ่านการกลั่นกรองให้เกิดความชัดเจน มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สมเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์ให้การพิจารณาคดีอาญาเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้การพิจารณาคดีเสร็จรวดเร็วขึ้น มิฉะนั้นอาจทำให้คดีค้างศาลจำนวนมาก และเป็นภาระแก่ประชาชนมากขึ้น

๓. ถ้อยคำบางประการในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๒๑๘ วรรค ๒ อาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องความชัดเจนในการตีความ ได้แก่ “ประโยชน์สาธารณะ” “ข้อกฎหมายที่สำคัญ” “แนวบรรทัดฐานของคำพิพากษา” ทั้งยังมีประเด็นเมื่ออัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองแล้วศาลฎีกาจะมีดุลยพินิจในการพิจารณารับหรือไม่รับคดีนี้ไว้อีกหรือไม่ ตลอดจนดุลยพินิจในการรับฎีกาโทษประหารชีวิต ซึ่งระบบเดิมกำหนดให้ศาลฎีกาต้องรับพิจารณา แต่การแก้ไขตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ไม่ได้ระบุชัดเจนเป็นการบังคับให้ศาลรับพิจารณาในระบบเดิมหรือศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ เรวดี ฉ่ำเฉลิม มีข้อสังเกตว่า การกำหนดชั้นการดำเนินคดีของศาลไว้ ๓ ชั้น ถือเป็นการให้สิทธิในการดำเนินคดีได้ถึงชั้นฎีกา อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นคดีที่ผ่านการพิจารณามาแล้ว ๒ ชั้นศาลและเป็นเรื่องที่ไม่ใหญ่โตนัก ก็ให้ห้ามฎีกาได้ในบางประเด็น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

หรือจากอัยการสูงสุดให้ฎีกาได้ แต่การพยายามให้คดีอาญาฎีกาที่ศาลอุทธรณ์ ยังเป็นประเด็นถกเถียงที่สำคัญของระบบงานยุติธรรม ซึ่งกระทบถึงสิทธิของพลเมือง จึงควรต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เนื่องจากคณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายังไม่เห็นชอบในประเด็นดังกล่าว

๒. คณะบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการชุดที่ ๙ ได้มีข้อโต้แย้งในประเด็นสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา หากจะใช้ระบบดังกล่าว ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จะต้องมีระบบที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ส่วนประเด็นการคัดกรองคดีขึ้นสู่ศาลฎีกานั้น เห็นว่าทางสำนักงานศาลยุติธรรมสามารถแก้ปัญหาคความล่าช้าซึ่งเป็นปัญหาในทางบริหารได้โดยใช้ข้อบังคับในการวางกรอบการกลั่นกรองให้มีประสิทธิภาพ

๓. คณะบดีคณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ โครงสร้างและระบบของศาลยุติธรรมทั้งหมด หากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์สามารถเป็นที่พึ่งและได้รับความเชื่อถือจากประชาชนแล้ว ก็จะนำเสนอสนับสนุนให้ใช้ระบบอนุญาต

๔. ผู้แทนสหภาพนายความ มีความเห็นไม่สนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา) เนื่องจากกระทบต่อสิทธิของประชาชน

๕. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า คดีอาญาเป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพของบุคคล และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงไม่ควรนำระบบอนุญาตมาใช้

๖. ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันศาลทหารมีด้วยกัน ๓ ชั้นศาลเช่นกัน แต่คดีที่เข้าสู่ศาลทหารสูงสุดนั้นมีไม่มาก เนื่องจากธรรมนูญศาลทหารกำหนดไว้ไม่ให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และไม่มีข้อกำหนดว่าต้องได้รับอนุญาตจากตุลาการเหมือนที่ศาลยุติธรรมกำหนดไว้ ดังนั้น คดีส่วนใหญ่ของทหารจึงอยู่ที่ศาลทหารกลาง ระบบการใช้สิทธิที่เสนอมาจึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของศาลทหารแต่อย่างใด

๗. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า ระบบอุทธรณ์ฎีกาจะเป็นการกระทบสิทธิของประชาชนหรือไม่นั้น ควรพิจารณาในภาพรวมของระบบด้วย เพราะยังมีผู้ที่ไม่มีความรู้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาได้ คือ ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุกไม่เกิน ๕ ปี แต่หากมีการนำระบบอนุญาตมาใช้ ก็จะเป็นการเปิดกว้างให้คนกลุ่มนี้ได้มีโอกาสขออนุญาตศาลฎีกาให้พิจารณาอีกครั้ง

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกา) และให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ่มมติ กพยช. พร้อมข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๓ การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการขายฝากเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากปัญหาของเกษตรกรในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มักจำกัดเฉพาะผู้ประกอบการที่มีความสามารถชำระหนี้สูง ปัญหาการคุ้มครองการระดมเงินทุนโดยสถาบันการเงินประเภทต่างๆที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต ประกอบกับหน่วยงานของรัฐมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถควบคุมการระดมเงินจากประชาชน หรือการใช้หลักประกันการกู้ยืมเงินประเภทที่ดินได้เนื่องจากมีการประกอบกิจการเพียงแต่สถาบันทางการเงินเท่านั้น ทำให้ผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนตามระบบได้ จึงต้องอาศัยช่องทางที่ง่ายและรวดเร็วกว่า อาทิ การกู้ยืมเงินนอกระบบ การให้สินเชื่อไม่มีหลักประกัน ยังผลให้เกิดการติดตามทวงหนี้อย่างไม่เป็นธรรม การใช้สัญญาขายฝากแทนสัญญาจำนอง เป็นต้น

ประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นต่อเนื่องคือ เมื่อใช้สัญญาขายฝากแล้วนั้น ผู้รับขายฝากมักกำหนดค่าตอบแทนอื่นๆ เช่น ฝากเพียง ๑ เดือนและกำหนดค่าธรรมเนียมการไถ่ถอนสูงกว่าดอกเบี้ย หรือกำหนดข้อตกลงพิเศษที่ผู้ขายฝากต้องจ่ายให้ผู้รับขายฝากเกินกว่าอัตราสมควร การหลบเลี่ยงไม่ให้ไถ่ถอน การที่กรมสรรพากรคิดภาษีเงินได้จากการขายฝากเท่ากับการขายปกติ และการไถ่ถอนที่พ้นกำหนดเวลาต้องเสียค่าธรรมเนียมเท่ากับการขายปกติ ซึ่งทำให้เจ้าของที่ดินซึ่งส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก

กระทรวงยุติธรรมจึงได้ตั้งคณะทำงานของกระทรวงยุติธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมของเกษตรกร โดยมีนายวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ที่ผ่านมา กระทรวงยุติธรรมร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และสภาเกษตรกร ได้ประชุมหารือ สืบหาสาเหตุปัญหา พร้อมทั้งรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการขายฝาก โดยมีข้อสรุปที่ได้จากการดำเนินการที่ผ่านมาว่า ควรให้บังคับใช้กฎหมายขายฝากต่อไป แต่กำหนดเงื่อนไขในการห้ามมิให้เกษตรกรนำที่ดินเกษตรกรรมมาขายฝาก

เนื่องจากกระทรวงยุติธรรม ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ กพยช. พิจารณาในหลักการของเรื่องดังกล่าว จึงได้ดำเนินการผ่านคณะกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย (คณะอนุกรรมการชุดที่ ๙) ได้พิจารณาข้อเสนอของกระทรวงยุติธรรม คือ ให้บังคับใช้กฎหมายขายฝากต่อไป แต่ควรจะต้องกำหนดเงื่อนไขว่าห้ามนำที่ดินเกษตรกรรมมาขายฝากแล้ว มีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อเสนอของกระทรวงยุติธรรม โดยมีความเห็นแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

๑. ฝ่ายที่เห็นด้วยในหลักการ แต่การกำหนดเงื่อนไขว่าห้ามนำที่ดินเกษตรกรรมมาขายฝาก ควรกำหนดห้ามนำที่ดินเกษตรกรรมมาขายฝากเป็นลักษณะเฉพาะรายมากกว่า และควรต้องมีกลไกการดำเนินการที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากที่ดินเกษตรกรรมบางรายเป็นลักษณะที่ดินเกษตรกรรมที่มีขนาดใหญ่และเป็นที่ดินเชิงพาณิชย์

๒. ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยในหลักการดังกล่าว โดยมีข้อสังเกต ๒ ประการ คือ

๒.๑ ปัจจุบันมีกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาการขายฝากอยู่แล้ว ได้แก่

- พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔
- พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

พ.ศ. ๒๕๒๘

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๓๔

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖

๒.๒ หากมีการห้ามมิให้เกษตรกรนำที่ดินเกษตรกรรมมาขายฝาก จะต้องสร้างกลไกเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างเหมาะสมด้วย ซึ่งหากจะให้เกษตรกรมาให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐ ก็จะต้องมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอและทั่วถึง

เนื่องจากคณะอนุกรรมการชุดที่ ๙ ยังไม่มีมติใดๆ ในเรื่องดังกล่าว จึงได้นำเรียน กพยช. เพื่อโปรดพิจารณาให้แนวทางในด้านนโยบาย เพื่อคณะอนุกรรมการฯ จะได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้มีหนังสือขอความเห็นไปยัง

สภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งสภาเกษตรกรแห่งชาติมีความเห็นว่าควรคงหลักกฎหมายไว้ตามเดิม แต่ให้กำหนดระยะเวลาขายฝากให้ยาวนานเพียงพอจะเอื้ออำนวยให้เกษตรกรสามารถไถ่คืนทรัพย์ โดยเพิ่มบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องขายฝาก มาตรา ๔๙๑ วรรคสอง ดังนี้ “การกำหนดระยะเวลาการไถ่คืน ถ้าขายฝากที่ดินสำหรับการประกอบเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้กำหนดเวลาไถ่คืนไว้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หากสัญญากำหนดเวลาไถ่คืนไว้ต่ำกว่าหนึ่งปีให้เพิ่มเป็นกำหนดเวลาไถ่คืนหนึ่งปี”

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนสหภาพนายควมได้มีข้อสังเกตว่า กฎหมายขายฝากนั้นไม่เพียงแต่จะก่อความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรเท่านั้น ประชาชนทั่วไปที่ไม่รู้ถึงผลกระทบของกฎหมายขายฝากก็ได้รับความเดือดร้อนในกรณีกู้ยืมเงินนอกระบบเนื่องจากถูกนายทุนบังคับขายฝากโดยไม่รับจ้าง และเมื่อถึงเวลาไถ่ถอนก็อาจเกิดกรณีหลบหนีลูกหนี้ ทำให้เกษตรกรหรือประชาชนไม่สามารถไถ่ถอนที่ดินได้ จึงควรยกเลิกกฎหมายขายฝาก เนื่องจากมีกฎหมายจำนองรองรับอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน

๒. ประธานกรรมการ มีข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า ประเด็นดังกล่าวอาจจะยังไม่ใช่ภารกิจโดยตรงของ กพยช. อย่างไรก็ตาม กระทรวงมหาดไทยได้มีการเสนอกฎหมายการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งหากจะแก้ไขกฎหมายขายฝากอาจจะต้องพิจารณาควบคู่กันไป ทั้งนี้ หากสำนักงานกิจการยุติธรรมจะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้

๓. ประเด็นการจำนองเพื่อค้ำประกันการชำระหนี้ต่อสถาบันการเงิน สำนักงานศาลยุติธรรมอยู่ระหว่างการพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงกระบวนการบังคับจำนองที่มีความล่าช้า ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานศาลยุติธรรมโดยตรง

มติที่ประชุม รับทราบ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานกิจการยุติธรรม รับหลักการดังกล่าวพร้อมข้อสังเกตของที่ประชุม กพยช. และสภาเกษตรกรแห่งชาติไปพิจารณาในเบื้องต้น ก่อนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด และนำเสนอ กพยช. พิจารณาต่อไป

๔.๔ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมฯ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ดังนี้

๑. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้มีฐานะเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๕ ร่างมาตรา ๖ ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๑๐)

(๒) กำหนดวันใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
(ร่างมาตรา ๒)

(๓) กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” และ “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” (ร่างมาตรา ๓)

(๔) กำหนดเขตอำนาจศาล โดยให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีเขตตลอดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคมีเขตตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการ (ร่างมาตรา ๕ และร่างมาตรา ๖)

(๕) กำหนดมิให้ศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบไว้พิจารณาพิพากษา และให้ประธานศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่ (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙)

(๖) กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคมีอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคนแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในราชการ จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นได้แต่ต้องไม่เกิน ๓ คน (ร่างมาตรา ๑๕)

(๗) กำหนดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมาแล้ว และตำแหน่งผู้พิพากษา โดยให้แต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (ร่างมาตรา ๑๔)

(๘) กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจออกไปนั่งพิจารณาที่ศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตท้องที่ของศาลนั้นได้โดยจะใช้เจ้าหน้าที่ธุรการของศาลนั้นเองหรือของศาลชั้นต้นที่ไปนั่งพิจารณาทำหน้าที่ช่วยเหลือในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๙) กำหนดบทเฉพาะกาลในกรณีที่ยังไม่ได้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ศาลชั้นต้นที่มีอยู่พิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไปได้ และกรณีเมื่อมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ให้ศาลชั้นต้นที่มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบค้างพิจารณาอยู่คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ (ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๙ และร่างมาตรา ๒๐)

๒. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ... มีวัตถุประสงค์เป็นการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วยศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและตามที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีองค์กรตุลาการที่จะอำนวยความสะดวกธรรมแก่ประชาชนในคดีที่มีการกระทำความผิดเป็นการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชน ซึ่งปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอันตรายต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีองค์กรตุลาการที่พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวเป็นพิเศษ เพื่อให้คดีความดังกล่าวดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙ ดำเนินการพิจารณาและมีข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ในประเด็นดังนี้

๑. การจัดตั้งศาลอาญาเพื่อพิจารณาในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแยกออกมาเป็นศาลเฉพาะจะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากการพิจารณาจัดตั้งศาลเพิ่มมาอีกประเภทหนึ่งจำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบอื่นทั้งเรื่องบุคลากร/งบประมาณที่จะต้องพัฒนาและรองรับการจัดตั้งศาล ประกอบกับจำนวนคดีทุจริตฯ ที่ศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษในลักษณะนี้จะรองรับการพิจารณานั้นจะมีจำนวนมากเพียงพอ คัดค้านการจัดตั้งศาลขึ้นมาหรือไม่ และหากคดีมีจำนวนไม่มากพอจะทำให้เกิดการพัฒนาความชำนาญในการพิจารณาได้อย่างไร

๒. การให้เหตุผลความจำเป็นเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการพิจารณาคดีอาญาทุจริตฯ โดยให้มีการจัดตั้งศาลฯ ขึ้นนั้น เป็นประเด็นที่มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงไรเมื่อเทียบกับการพิจารณาคดีอาญาทั่วไปซึ่งมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการพิจารณาให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วเช่นเดียวกัน หรือในอีกมุมหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันระบบการดำเนินงานพิจารณาคดีอาญาในปัจจุบันมีความล่าช้า ฉะนั้น หากมองในภาพรวมการพัฒนาและปรับปรุงระบบวิธีพิจารณาคดีอาญาในกรอบใหญ่อาจเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงต่อไป ในการนี้ คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าเรื่องการพิจารณาคดีที่รวดเร็วเพื่อการอำนวยความสะดวกในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นคดีประเภทใดก็จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วและเป็นไปด้วยความเสมอภาค ฉะนั้น จึงเห็นควรให้มีการทบทวนเหตุผลความจำเป็น และความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีมาประกอบในการพิจารณาจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

โดยสรุป คณะอนุกรรมการฯ ไม่ได้ขัดข้องในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. แต่เห็นควรให้พิจารณามุมมองในเชิงแนวคิดด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ตามข้อสังเกตข้างต้น เพื่อให้การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะสามารถตอบสนองเจตนารมณ์ในเรื่องประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการดำเนินคดีได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ประเด็นอภิปราย

๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอาจพิจารณาแล้วเสร็จในสัปดาห์ถัดไป ซึ่งจะดำเนินการส่งให้กรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๒. ประธานกรรมการ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่า ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. เป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งศาล ซึ่งหากจะมีการเปิดทำการศาล จะต้องมีการออกพระราชกฤษฎีกาก่อน ทั้งนี้ หากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้ภายในหนึ่งหรือสองเดือน ก็จะสามารถเปิดทำการศาลแรกได้ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอีกฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ซึ่งจะไม่นำวิธีพิจารณาความอาญามาใช้กับคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มติที่ประชุม รับทราบ และเห็นชอบกับมติคณะอนุกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม แต่เนื่องจากเรื่องนี้อยู่ในขั้นตอนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว จึงให้ดำเนินการรวบรวมไว้

๔.๕ แนวทางการดำเนินการตามมติคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง การกำหนดนโยบายทางกฎหมาย

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๓๖๖๕๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ กรณีการขอให้มอบหมายให้ กพยช. มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการออกกฎหมาย ติดตาม ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย และเสนอแนะเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลง ยกเลิกกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรีนั้น ได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ไปพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ของ กพยช. ที่เสนอขอให้แก่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการด้านกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.๒๕๕๓ และ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. จึงได้จัดประชุมหารือหน่วยงานที่มีภารกิจในการพัฒนากฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการด้านกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งจะได้แสวงหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งได้จัดการประชุมหารือไปทั้งสิ้น ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กระทรวงยุติธรรม และวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ โดยได้พิจารณาในประเด็นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่

๑.๑ สรุปสาระสำคัญของ กพยช. ที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ในการพัฒนากฎหมายของประเทศไทย กล่าวคือ

(๑) กพยช. ตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา และประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการปฏิบัติตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ศึกษา วิเคราะห์ และทำการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม

(๒) คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมาย โดยระบุขอบเขตของงาน ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ตลอดจนงบประมาณสำหรับดำเนินการและในกรณีที่มีความจำเป็น ต้องมีงบประมาณเพิ่มเติมให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ ศึกษาวิจัยและจัดทำรายงานพร้อมทั้งร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา รวมทั้งขอให้ที่ประชุมใหญ่กรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้

(๓) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มีอำนาจหน้าที่ในการสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ รวมตลอดทั้งวิจัยและสนับสนุนการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนโครงการและมาตรการต่าง ๆ ปรับปรุงและ

พัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนการให้มีกฎหมาย หรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยพิจารณาภาพรวมของกฎหมายในเรื่องนั้นหรือกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กัน เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใดที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยรวมทั้งให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑.๒ ที่ประชุมมีความเห็นพ้องกันว่า เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ และองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ และ กพยช. ตามพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้วนั้น เห็นว่าคณะกรรมการทั้ง ๓ คณะ มีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้านองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ทั้งยังมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านกฎหมายของคณะรัฐมนตรีโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติฯ ของแต่ละหน่วยงานที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว จึงไม่มีส่วนอำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด

๒. แนวทางการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทั้ง ๓ คณะ ที่ประชุมเห็นว่า แม้การทำงานของหน่วยงานทั้ง ๓ จะไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่เพื่อให้การบูรณาการงานด้านกฎหมายของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรกำหนดกรอบความร่วมมือการทำงานเบื้องต้น กล่าวคือ

(๑) กพยช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายในการบริหารงานยุติธรรม ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำประเมินผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมาย หากมีข้อเสนอ แนวทาง หรือนโยบายเชิงหลักการในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่มีความจำเป็นต้องยกร่างกฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม ก็จะบูรณาการความร่วมมือไปยังคณะกรรมการพัฒนากฎหมายซึ่งมีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการ และหากมีประเด็นใดที่ต้องการการเชื่อมโยงไปสู่ภาคประชาชน ก็จะบูรณาการความร่วมมือไปยังคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการ

(๒) คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เมื่อได้มีการพัฒนากฎหมายตามแผนแล้ว อาจใช้ช่องทางของ กพยช. ในการเสนอร่างกฎหมายนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๓) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เมื่อได้มีการเสนอความเห็นทางกฎหมายหรือเสนอแนะนโยบายในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนแล้ว อาจใช้ช่องทางของ กพยช. ในการเสนอร่างกฎหมายนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

๓. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมติ กพยช. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ นั้น ที่ประชุมเห็นว่า ในส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการออกกฎหมาย การติดตามประเมินผลบังคับใช้กฎหมาย เพื่อเสนอแนะเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลง ยกเลิกกฎหมาย เป็นอำนาจหน้าที่ที่ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่กำหนดให้ กพยช. สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติมอบหมายเรื่องดังกล่าวให้ กพยช. ดำเนินการอีก ส่วนข้อเสนอที่ขอให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ กพยช. มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการออกกฎหมายนั้น เห็นว่าเป็นถ้อยคำกว้างเกินไป และอาจก่อให้เกิดความสับสนต่อหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ในการกำหนดนโยบายทางกฎหมายของตนเอง อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีกรณีข้อขัดข้องในการพัฒนาร่างกฎหมายอันเนื่องมาจากมีประเด็นข้อขัดแย้งหรือ

ข้อถกเถียงในสังคมที่ยังไม่ได้ข้อยุติ หรือร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน หรือร่างกฎหมายหลายฉบับที่หน่วยงานของรัฐเสนอหลักการในทำนองเดียวกัน ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่จัดการกับข้อขัดข้องดังกล่าว จึงเห็นควรให้ กพยช. เป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้การเสนอร่างกฎหมายในส่วน of หน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตว่าขณะนี้ยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จึงอาจขอให้เจ้าหน้าที่หรือนิติกรของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของ กพยช.

มติที่ประชุม เห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ กพยช. เป็นผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นร่างกฎหมายที่มีประเด็นข้อขัดแย้งหรือข้อถกเถียงในสังคมที่ยังไม่ได้ข้อยุติ หรือร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน หรือร่างกฎหมายหลายฉบับที่หน่วยงานของรัฐเสนอหลักการในทำนองเดียวกัน

๔.๖ ร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ พ.ศ. ร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น พ.ศ. ร่างพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. รวม ๓ ฉบับ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยมีหน่วยงานที่เสนอความเห็นจำนวน ๓ หน่วยได้แก่

๑. สำนักงานอัยการสูงสุด เห็นชอบในหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาทั้งสามฉบับ

๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชกฤษฎีกาทั้งสามฉบับมีสาระสำคัญเป็นการดำเนินการเพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงชอบที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชกฤษฎีกาทั้งสามฉบับได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาทั้งสามฉบับนี้ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้ดำเนินการตรวจพิจารณาโดยละเอียดต่อไป

๓. กระทรวงยุติธรรม เห็นว่า การเปิดทำการศาลยุติธรรมขึ้นใหม่ จะต้องคำนึงถึงความพร้อมทั้งในด้านอัตรากำลัง อาคารสถานที่ และงบประมาณของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ได้แก่ กรมคุมประพฤติ กรมบังคับคดี และกรมราชทัณฑ์ เพื่อรองรับการเปิดทำการของศาลจังหวัดดังกล่าวซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ เห็นควรให้มีการจัดสรรอัตรากำลัง พื้นที่ และงบประมาณของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นเพื่อสนับสนุนการเปิดทำการของศาลยุติธรรมใหม่ซึ่งรวมถึงศาลจังหวัดชุมแพด้วยแล้ว และมติดังกล่าวอยู่ระหว่างการนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป เมื่อสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ โดยยังปรากฏว่ามีข้อพิจารณาเกี่ยวกับความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นในการสนับสนุนการเปิดทำการของศาลจังหวัดชุมแพอยู่

กระทรวงยุติธรรมจึงขอรับร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกลับเข้าพิจารณาอีกครั้งในคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเพื่อเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมรับร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำเข้าที่ประชุมกฤษฎีกา ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม โดยมีนายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ โดยได้มีการพิจารณาร่างกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ พร้อมรับฟังปัญหาอุปสรรคจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปสาระสำคัญจากที่ประชุม ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ

๒. สำนักงานอัยการสูงสุด กรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ ยังไม่มีความพร้อมในการรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ ที่จะเปิดทำการในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้น ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า คือ

๒.๑ สำนักงานอัยการสูงสุด ให้ดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากงบกลางภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินการเช่าอาคารและปรับปรุงอาคาร และให้เริ่มกระบวนการจัดหาผู้รับจ้างโดยให้ระบุเงื่อนไขในขอบข่ายการจ้างว่า จะลงนามในสัญญาเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๒.๒ กรมบังคับคดีและกรมคุมประพฤติ ให้เกลีย้อัตรากำลังจากจังหวัดขอนแก่นไปพลางก่อน และให้ขอรับจัดสรรงบประมาณจากงบกลางหรือเงินดอกเบี้ยกระทรวงยุติธรรม เพื่อเร่งรัดการเช่าพื้นที่และปรับปรุงอาคารสถานที่

๒.๓ กรมราชทัณฑ์ ให้ใช้วิธีนำผู้ต้องขังไปฝากขังไว้ที่เรือนจำภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากมีระยะทางไกลกว่าเรือนจำจังหวัดขอนแก่น โดยให้มีการสลับหลังหมายศาลเพื่อให้สามารถดำเนินการควบคุมตัวภายนอกเขตอำนาจศาล

๒.๔ สำนักงานศาลยุติธรรมจะรับเป็นเจ้าภาพในการหารือร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กรมบังคับคดี และกรมคุมประพฤติ เพื่อจัดสรรพื้นที่ชั่วคราวของศาลให้แก่หน่วยงานดังกล่าว ในกรณีที่จะมีการเปิดทำการศาลชุมแพในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙

๓. ตามแผนการจัดตั้งศาล ได้กำหนดให้มีศาลจังหวัดเชียงคำ โดยได้ดำเนินการก่อสร้างและคาดว่าจะเปิดทำการศาลในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปิดทำการศาล อย่างไรก็ตาม หากพบข้อขัดข้องปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ให้สำนักงานศาลยุติธรรมจัดสรรพื้นที่ชั่วคราวแก่สำนักงานอัยการสูงสุด กรมบังคับคดี และกรมคุมประพฤติ เพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นไปพลางก่อน

ประเด็นอภิปราย

๑. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า สำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมยังไม่มีสถานที่ทำงานในศาลจังหวัดชุมแพ จึงขอความอนุเคราะห์สำนักงานศาลยุติธรรมจัดพื้นที่ให้สำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมปฏิบัติราชการชั่วคราวจนกว่าจะมีอาคารหรือพื้นที่อื่นรองรับ

๒. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ในผังการก่อสร้างศาลจังหวัดชุมแพยังมีพื้นที่ในบริเวณศาลที่จะสามารถจัดสรรให้สำนักงานอัยการสูงสุด กรมบังคับคดี และกรมคุมประพฤติใช้เป็นที่ทำการชั่วคราวได้ ซึ่งจะประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ในการจัดสรรงบประมาณ ได้มีการพิจารณาแผนการจัดตั้งศาลด้วย แต่เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการที่หน่วยงานยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของสถานที่ การเสนอจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างสถานที่จึงจะไม่สามารถดำเนินการได้

มติที่ประชุม เห็นชอบตามมติคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม และขอให้สำนักงานศาลยุติธรรม สนับสนุนสถานที่ทำการชั่วคราวของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น เพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ ซึ่งจะเปิดทำการในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙

๔.๗ แนวทางการก่อสร้างอาคารบูรณาการของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ในวาระนี้ได้เชิญผู้แทนจากบริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ประกอบด้วย ๑) นายฉัตรวิชัย เสริมดำรงศักดิ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สายปฏิบัติการ และ ๒) นายสุรกิจ เมืองแก้ว ผู้จัดการอาวุโส ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ เข้าร่วมให้ข้อมูลสนับสนุนการประชุม โดยประเด็นวาระนี้สืบเนื่องจากการเปิดทำการศาลแต่หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมยังมีข้อจำกัดด้านสถานที่ จึงควรมีการเสนอภาพรวมของกลไกในการจัดหาที่ดินทำการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ประธานอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม (คณะอนุกรรมการชุดที่ ๗) จะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุม

นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ในฐานะประธานอนุกรรมการชุดที่ ๗ รายงานต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้หน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมส่วนหนึ่งที่เคยมีที่ทำการอยู่ในอาคารของศาล ต้องออกมาหาพื้นที่ภายนอก หรือเช่าอาคารพาณิชย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับแผนการจัดตั้งศาลใหม่ที่ส่งผลให้ขณะนี้ส่วนราชการของกระทรวงยุติธรรมไม่มีที่ทำการเป็นของตนเอง ทำให้แต่ละหน่วยงานต้องหาพื้นที่ทำการ ซึ่งการขาดสถานที่ในการปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนตามมา ดังนั้น การก่อสร้างอาคารบูรณาการเพื่อรวมทุกส่วนราชการของกระทรวงยุติธรรม จะก่อให้เกิดประโยชน์ในความคุ้มค่ามากกว่าหากให้แต่ละหน่วยงานแยกไปดำเนินการเองเพื่อเป็นมาตรฐานและรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ จึงเห็นสมควรที่จะทำแผนบูรณาการโดยให้บริษัทธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ดำเนินการระดมทุนเพื่อก่อสร้างอาคารตามรูปแบบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยใช้กรอบวงเงินงบประมาณ ๕,๓๐๐ ล้านบาท ซึ่งจะขอให้ นายฉัตรวิชัย เสริมดำรงศักดิ์ ผู้แทนจากบริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด นำเสนอรายละเอียดต่อที่ประชุม

นายฉัตรวิชัย เสริมดำรงศักดิ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการบริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า บริษัท ธนารักษ์ฯ เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของกรมธนารักษ์ ทั้งนี้ โครงการก่อสร้างอาคารบูรณาการดังกล่าวที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง บริษัท ธนารักษ์ฯ คาดว่าจะใช้ระยะเวลาในการระดมทุนและการก่อสร้างอาคารทั้งหมดไม่เกิน ๒ ปี ส่วนเรื่องที่ดินทำการของส่วนราชการ กรมธนารักษ์จะเป็นผู้จัดหา นอกจากนี้ ในการระดมทุน จะแบ่งการใช้งบประมาณออกเป็นเงินงบประมาณโดยตรงของสำนักงานงบประมาณ และหากต้องใช้งบประมาณก้อนใหญ่ ในกรณีที่สำนักงานงบประมาณไม่สามารถจัดสรรได้

บริษัท ธนารักษ์ฯ จะระดมทุนโดยการออกหุ้นกู้โดยมีค่าเช่าที่หน่วยงานราชการเช่าสถานที่กับบริษัท ธนารักษ์ฯ เป็นหุ้นกู้ที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ในลักษณะเดียวกันกับศูนย์ราชการฯ แจ้งวัฒนะ

นายรัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ขอให้ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทาง ดังนี้

๑. เห็นชอบให้บริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด รับไปจัดทำแผนระดมทุน แผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการของหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม และแผนการจ่ายเงินให้ชัดเจน

๒. เห็นชอบกรมธนารักษ์ และส่วนราชการที่ครอบครองที่ดินส่วนราชการได้ดำเนินการจัดหาพื้นที่และขนาดตามที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

๓. ในกรณีที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการ มีข้อจำกัดในการหาพื้นที่ หรือไม่สามารถหาพื้นที่ได้ ควรให้ทั้ง ๓ หน่วยงานข้างต้นบูรณาการก่อสร้างอาคารที่ทำการในบริเวณหรืออาคารเดียวกัน

ประเด็นอภิปราย

๑. ผู้แทนสำนักงบประมาณ มีข้อสังเกตว่า ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารบูรณาการ ทั้งนี้ สำนักงบประมาณขอพิจารณารายละเอียดข้อมูลการใช้จ่ายในกรอบงบประมาณ ๕,๓๐๐ ล้านบาท เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงการ แนวทางการดำเนินงาน ข้อดีข้อเสีย เพื่อใช้ในการพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม มีข้อสังเกตว่า คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติให้จัดทำแผนบูรณาการก่อสร้างอาคารเป็นแผนงานภาพรวม (Package) ในการใช้พื้นที่และงบประมาณอยู่แล้ว จึงเสนอให้ทำแผนงานบูรณาการเป็น package เดียวกัน เพื่อให้การใช้ที่ดินและงบประมาณนั้นเกิดความคุ้มค่า ทั้งนี้ ในการก่อสร้างอาคารบูรณาการระหว่างหน่วยงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรมนั้น ควรพิจารณาจัดสรรให้มีพื้นที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทนายความด้วย

๓. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ในคราวการประชุมคณะอนุกรรมการชุดที่ ๗ สำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเสนอว่าจะขอแยกสถานที่ทำการของหน่วยงานต่างหากก่อน แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหาที่ดินทำการที่เป็นเอกเทศได้ จึงจะใช้แนวทางบูรณาการอาคารสถานที่ ตามแนวทางพิจารณาข้อที่ ๓

๔. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ขณะนี้สำนักงานศาลยุติธรรมมีโครงการที่จะทบทวนแผนการจัดตั้งศาลในอนาคต โดยมีการประสานงานร่วมกันมากขึ้นระหว่างศาล อัยการ ตำรวจ ราชทัณฑ์ ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงยุติธรรม เพื่อป้องกันปัญหาความไม่พร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งศาล

๕. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า หากศาลปกครองต้องจัดหาสถานที่ในส่วนภูมิภาค จะมีการประสานงานกับจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่สถานที่ทำการจะรวมอยู่ในบริเวณศูนย์ราชการจังหวัดอยู่แล้ว

๖. รองประธานกรรมการ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า มีแนวคิดในการจัดกลุ่มเรือนจำ โดยแบ่งประเภทผู้ต้องขังไม่ให้ปะปนกัน แต่ยังติดในเรื่องข้อกฎหมาย ซึ่งจะได้มีการหารือร่วมกับสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหาร

มติที่ประชุม

เห็นชอบตามมติคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม โดยมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม

ประธานบริษัท ธนาคารพัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ในการจัดทำรายละเอียดแผนระดมทุนและแผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการ แล้วนำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป

๔.๘ การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

ประธานกรรมการ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ในปัจจุบันมีการดำเนินคดีที่ตั้งข้อหาว่าเป็นคดีความผิดต่อความมั่นคงเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๑๒ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นคดีความผิดที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและเป็นภาระข้อขัดข้องของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี ทั้งในขั้นการสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน การสั่งฟ้องคดี ตลอดจนการพิจารณาคดี ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งการแก้ไขปัญหาในระยะยาวอาจจะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย ทั้งนี้ ในเบื้องต้น จึงเห็นควรให้มีการใช้กลไกของ กพยช. เป็นหลัก โดยการตั้งคณะบุคคลหรือคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีได้สามารถส่งต่อการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงมายังคณะกรรมการชุดนี้พิจารณาและให้คำแนะนำไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งอาจเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการเป็น คณะกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ ๑) ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือรองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ ๒) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ๓) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ๔) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๕) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ปรับเปลี่ยนเป็นผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ๖) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ๗) ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๘) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙) ผู้แทนกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ๑๐) ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ๑๑) ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๑๒) ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการชุดนี้พิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นที่เรียบร้อยแล้วให้ถือว่าเสร็จสิ้นในขั้นของอนุกรรมการชุดดังกล่าวโดยไม่ต้องนำเรื่องมาเสนอต่อที่ประชุม กพยช. อีก

มติที่ประชุม เห็นชอบตามข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการฯ โดยมีการปรับปรุงในรายละเอียดดังนี้
๑. เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการเป็น “คณะกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย”

๒. ปรับองค์ประกอบ ดังนี้

๒.๑ เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบลำดับที่ ๕ จากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนกระทรวงมหาดไทย

๒.๒ เปลี่ยนแปลงลำดับที่ ๑๒ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๒.๓ เปลี่ยนแปลงลำดับที่ ๑๓ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ๑ คน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๔ ตัดองค์ประกอบลำดับที่ ๑๔ - ๑๕

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

๕.๑ ขอรื้อโครงการสิ่งไม่พึงประสงค์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

/ ประเด็นอภิปราย ...

ประเด็นอภิปราย

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า มีหนังสือ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่องโครงการส่งไม้ฟองเป็นศูนย์ ที่ได้กำหนดนโยบายว่าหากมีการสอบสวนเกิดขึ้นแล้วต้องมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาทุกกรณี ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญและหลักการฟ้องคดีอาญา และมีผลต่อภาพลักษณ์ของระบบงานยุติธรรมไทย จึงเสนอให้ยกเลิกโครงการดังกล่าว

๒. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าจะมีการนำประเด็นดังกล่าวพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการสอบสวนในวันศุกร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

มติที่ประชุม รับทราบ โดยผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติรับที่จะไปดำเนินการปรับปรุงโครงการดังกล่าวต่อไป

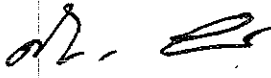
๕.๒ การนัดหมายการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙

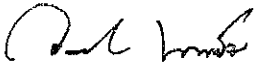
ฝ่ายเลขานุการฯ ขอกำหนดนัดหมายการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ในวันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ น.

มติที่ประชุม รับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ น.

(นางสาวปริยานุช สันติวงศ์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จดยางานการประชุม

(นายสายชล ยังรอด)
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการ
บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้จดยางานการประชุม

(นายวัลลภ นาคบัว)
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม